

115 ГОДИНИ ОД МАСАКРОТ ИЗВРШЕН ОД ГРЧКИТЕ АНДАРДИ ВО СЕЛОТО ЗАГОРИЧАНИ, КОСТУРСКО

МАКЕДОНЦИ ОД ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА ВО ДЕЛОТО „МАКЕДОНСКИ ИСЕЛЕНИЧКИ МЕРИДИЈАНИ“ ОД СЛАВЕ КАТИН

Беломорска (Егејска) Македонија има своја историја, минато, сегашност и иднина. Општо е познато дека македонскиот народ во тој дел од македонската земја, според своите карактеристики и обичаи, јазично и етнички и е туѓ на Грција. Од тие причини грчката буржоазија од првиот момент од 1913 година ја проширила својата власт над Егејска Македонија, изградила политика на физичко истребување на македонскиот народ и менување на етничкиот состав во своја корист

Грчката буржоазија, меѓу другото, во намера да го избрише секој белег што потсетува на македонскиот карактер на Беломорска Македонија, во ноември 1926 година донела Закон за замена на македонските топоними со грчки имиња на селата и градовите, називите на планините, полињата, реките итн.

Повеќедеценискиот процес на етничко чистење, елинизација, бришење на македонската историја и нејзиното толкување според елинските големодржавни потреби е процес на бришење на македонскиот национален идентитет и постоење. Егзодусот на Македонците од Егејска Македонија како последица од Граѓанската војна и од елинските (грчките) репресивни режими, спаѓа во редот на најтрагичните етнички чистења направени врз еден народ во најновата европска историја.

Заради остварување на елинските мегаломански идеи, Македонците од цела Беломорска Македонија, особено од 1913 година по поделбата на Македонија, се изложени на физичка и духовна репресија, која низ различни форми, но со непроменети цели, трае до ден-денес. Се обезличува и деноминира македонскиот народ и неговиот национален идентитет низ перманентна елинизација. Затоа, не се

дозволи враќање на илјадниците протерани македонски иселеници, со цел да се прикаже македонската историја како елинска.

Според пишаните документи, селото Загоричани (Згоричане) (на грчки преименувано во Василиада), е познато како место на многу масакри врз македонското население, поради кои селото се споменува во познатата македонска народна песна „Народе македонски“.

Селото Загоричани е едно од најголемите македонски села во Костурска околина. Расположено е североисточно од градот Костур и јужно од Лерин. Одалеченоста од Костур изнесува околу 20 километри. Сместено е на падините на планината Вич, на гробенот наречен Рамна, југозападно под врвот Врбица.

Како едно од најголемите македонски села чии жители се истакнувале со својата македонска национална свест и посветеност кон Македонија, Загоричани претрпело многу страдања, како масовни убиства - колежи на населението, уништување и спалување на куќите и целото село. Тоа наполно било изгорело во времето на Илинденското востание, кога неговите двокатни убави куќи турската војска ги претворила во урнатини, а биле убиени и 25 селани. Подоцна, на 15 март 1905 година, и грчките андарты извршиле голем колеж. Биле убиени шеесеттина селани, а селото повторно запалено. По ова масовно клање, започнало големо иселување во прекуокеанските земји, со што бројот на населението почнал да опаѓа.

Веднаш по добиената информација за масакрот во Загоричани, во селото го посетил жандармерискиот офицер Козма Елилио Манера, а четири дена потоа пристигнала и комисија која бил составена од битолски конзули, италијански и турски офицери. Тие потоа ќе го опишат ужасот кој зад себе го оставиле грчките андарты.

Пред Балканските војни селото имало 300 куќи. На местото на иселените Македонци, грчките власти во 1924 година населиле 25 бегалски семејства од Мала Азија. Загоричани повторно настрадало за време на Втората светска војна и за време на Граѓанската војна, кога биле убиени 62 Македонци, а други 242 биле принудени да побараат засолниште во Република Македонија и во некои

источноевропски земји.

Загоричани по Илинденското востание

Се чини, еден од најмаркантните датуми за зверствата што ги правеле грчките банди против мирното македонско население е, секако, масакрот во Загоричани во 1905 година. Тој бил извршен во етнички чистото македонско село Загоричани, Костурско од страна на грчките андарти. Таа трагедија селото ја доживеало пред 115 години, на христијанскиот празник Благовештение на Пресвета Богородица на 7 април, (25 март стар стил) 1905 година. Тој голем празник кај македонскиот народ е познат и како Благовец, Благоец, Блошчојне и сл. Интересно е да се спомене дека црквата во Загоричани го носи името „Воведение на Пресвета Богородица“.

Токму пред 115 години, на празникот Благовец, околу 300 грчки андарти, забораваја дека имаат христијанска вера, се претвориле во ѓавови, го запалиле селото, а населението го масакрирале. На тој голем христијански ден андартите убиле шеесеттина селани (жени, деца, старци), имало многумина ранети и биле запалени повеќе куќи. За жал, трагичниот масакр на големиот христијански празник Богојавление на Пресвета Богородица го организирал костурскиот митрополит Германос Каравангелис, затоа што наводно еден дел од населението во Загоричани ја прифатило Бугарската егзархија, (немале своја Македонска православна црква).

Всушност, селата во Егејска Македонија како Загоричани кои активно зеле учество во Илинденското востание и се откажале од Цариградската патријаршија, станале пречка за остварување на грчката мегали идеја. Поради тоа, андартот Георгиос Цондос, познат како капетан Вардас, решил да го казни селото. Според Стаматис Раптис, кој пишува за активностите на грчката пропаганда, на андартите им

било наредено да ги убијат сите жители на селото над 16 години. Дури и самиот Германос Каравангелис признал дека обезбедил список на истакнати поединци кои Капетан Вардас морал да ги убие.

Инаку, Германос Каравангелис бил истакнато грчко „духовно лице“, патријаршијско костурски митрополит, еден од пионерите на грчката вооружена пропаганда во Македонија. Роден е под името Стилианос Каравангелис во селото Стипси на остров Лезбос. Во 1900 година Каравангелис бил поставен за патријаршиски митрополит во западномакедонскиот град Костур.

Германос Каравангелис

Грчки војник

По создавањето на андартските чети Каравангелис започнал да врши насилен притисок врз 30 егазрхиски села со македонско православно население во Костурско како што биле селата Апоскеп, Бобишча, Вишени, Дреновени, Загоричани, Д'мбени, Косинец, Мокрени, Орман, Смрдеш и многу други.

Таму Каравангелис станал еден од пионерите на Грчката вооружена пропаганда во Костур и почнал да соработува со Елиномакедонскиот комитет како и со фашистите Павлос Мелас, Јон Драгумис и Ламброс Коромилас и други. Каравангелис ги организирал првите андарски грчки и прогрчки чети во Македонија составени од грчки воени офицери.

Тврдењата се точни дека Каравангелис е еден од главните организатори на крвавата свадба во Зелениче и масакрот во Загоричани. За овие случувања самиот митрополит напишал дека во 1905 година во Зелениче имало една свадба. За тоа дознала четата на Каудис, влегла во куќата и бидејќи згаснале светлата, истрелале во темнината и убила петнаесет или шеснаесет „Бугари“ (Македонци м.з). Но, невестата и зетот не биле убиени. Ова го сториле затоа што мислеле дека на свадбата присуствувале и членови на „бугарските банди“.

Според пишувањето на Каравангелис, една „бугарска чета“ отишла еден ден и го изгорела манастирот во Цирилово... По неколку дена „Бугарите“ изгореле и друг манастир во Сливени и го убиле и монахот кој се наоѓал таму. Бидејќи во опожарувањето на овие манастири учествувале и многу „Бугари“ (Македонци.м.з) од селото Загоричани, Вардас решил да ги казни...

Носии од Егејска Македонија

Кога Вардас решил за нивното казнување, тој му испрати писмо на Каравангекис, а тој му ги испратил имињата на неговите (шпиони.м.з) луѓе, за да не ги гибне. И така спроти 7 април (25 март по стар стил) 1905 година се сокрил во шумата наспроти селото со околу 300 борци меѓу кои биле и војводите Каудис, Макрис и Булакас, еден разбојник по име Гудас со својот син и многу други.

Сите што се спротиставиле во селото ги убивале, а нивните куќи ги запалувале. Тој ден биле убиени шеесеттина македонски жители на Загоричани и неколку гркомани (шпиони). Од гркоманите не беа убиени многумина, затоа што Каравангелис му имал дадено список со нивните имиња на Вардас, и самите се погрижиле да се скријат, додека македонското население („Бугарите“, како Каравангелис ги нарекувал) се бореле жестоко. Но во таа голема бркотница не било лесно да се разликуваат кој биле „Грците“, а кој се „Бугарите“ (Македонците).

Масакрот на недолжното македонско население во селото Загоричани, Костурско, во Егејска Македонија се случил токму на христијанскиот празник Свето Благовештение, или Благовештение на Пресвета Богородица. Овој ден се вбројува во постојаните празници и е на 7 април според новиот, или на 25 март според стариот календар.

Меѓу народот повеќе е познат како Благовец, Благоец, Блошчојне и сл. и се смета за тежок празник поради што тогаш не се работи. Некои дури го сметаат за голем празник како Велигден поради што се вели: „Благовец прв ден Велигден“. Тогаш се оди на именден кај оние што имаат име Благоја, Блаже, Благојка, Благоица и тн. Поради тоа што Благовец е благ ден тогаш, се верува дека и раната не боли па на малите деца им ги дупат ушите за обетки.

Со Благовец е поврзано и доаѓањето на птиците преселници, штркот, ластовицата, кукавицата, пупунецот, славејот и др. Се верува дека тие ќе дојдат на овој ден дури и да врне снег. За кукавицата се вели дека и таа радувајќи се на овој благословен ден отвора уста и кука но никогаш не кука пред Благовец како што пупал

пупунецот.

Горните верувања и дејствија за Блоговец кај притиците, за жал, станале дел од животот само на грчките андарты на чело со митрополитот Германос Каравангелис, кој во масакрот на Македонците во селото Загоричани, Леринскобил, пред 115 години била раководна личност на „христијанската“ Грчка православна црква, кој заборавил дека една од најголемите христијански заповеди гласи: "Сакај го ближниот како што се сакаш себе си".

Пишува: СЛАВЕ КАТИН